

Handläggare
Christina Höglom
telefon: 08 508 25 606
Maj-Stina Samuelsson
telefon: 08 508 25 623

Till
Socialnämnden

Granskning av den sociala barn- och ungdomsvården vid Skärholmens stadsdelsförvaltning

Förvaltningens förslag till beslut

(1 bilaga)

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till Skärholmens stadsdelsnämnd

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialtjänstinspektörernas uppgift är att granska kvaliteten och rättssäkerheten i individ- och familjeomsorgens verksamheter ur ett brukarperspektiv. Sedan hösten 2012 pågår granskning av myndighetsutövningen vid den sociala barn- och ungdomsvården vid stadsdelsförvaltningarna. Denna rapport omfattar granskning av den sociala barn- och ungdomsvården vid Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Stockholms stads socialtjänstinspektörer har till uppgift att granska stadens verksamheter inom individ och familjeomsorgen med avseende på kvalitet och rättssäkerhet för den enskilde. Granskningarna ska vara ett komplement till annan kvalitetsuppföljning för att säkerställa en god och likvärdig kvalitet i verksamheterna. Lagstiftningen, kommunfullmäktiges mål, specifika nämndmål, stadens riktlinjer och stadens Vision 2030 är styrande för inspektörernas arbete.

Socialtjänstinspektörernas verksamhetsinriktning och mål är att ”stadens insatser inom individ och familjeomsorgen ska vara av god och jämn kvalitet, den enskilde ska få likvärdig bedömning oavsett var i staden ärendet behandlas”.

Kvalitetsparagrafen i socialtjänstlagen

3 kap 3 § socialtjänstlagen (SoL) ”*Insatser inom socialtjänsten skall vara av god kvalitet. För utförandet av uppgifter inom socialtjänsten skall det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras*”.

Genomförande

Granskningen har genomförts med utgångspunkt från en framtagen granskningsmodell. För denna granskning har även två övergripande frågeställningar formulerats:

1. Hur beaktas barnets bästa?
2. Hur tillgodoses barnets rättigheter?

Granskningsarbetet inleddes med informationsmöten med ledning och personalgrupper. Information samlades in om stadsdelsförvaltningens organisation och verksamhet. Därefter genomfördes granskning av förhandsbedömningen av ett slumpmässigt urval av de anmälningar som inkom till stadsdelsförvaltningen under 2013 och som ledde till beslut att inte inleda barnavårdsutredning. Granskning genomfördes också av ett antal barnavårdsutredningar som avslutats under samma period. Deltagande i ärendediskussioner och andra verksamhetsmöten ingick också i granskningen. Socialsekreterare fick besvara enkäter och deltog i en fokusgrupp. Möte hölls med

ledningen om verksamhetens kvalitetsarbete. Det insamlade materialet har sammanställts, analyserats och återkopplats till verksamheten. Slutligen avlämnas rapport till socialnämnden och skickas för kännedom till stadsdelsnämnden.

Granskning av den sociala barn- och ungdomsvården vid Skärholmens stadsdelsförvaltning

Områdesfakta Skärholmen¹

Skärholmen har 34 859 invånare. Här bor 4 369 familjer med barn under 18 år. 68,4 procent av befolkningen har utländsk bakgrund. Andelen förvärvsarbetande i åldersgruppen 20-64 år är 63,2 procent och medelinkomsten för familjer med hemma-boende barn är 372 200 kr per år. 7,8 procent av befolkningen uppbär ekonomiskt bistånd. Arbetslösheten är 5,8 procent. Vårterminen 2012 var 75,3 procent av eleverna som gick ut årskurs 9 behöriga till gymnasiet. Ohälsotalet är 30,4 dagar per person i befolkningen.

Enheter för mottagning och barn och ungdom

Den sociala barn- och ungdomsvården ingår i Avdelningen Socialtjänst. Målgruppen är barn och ungdomar 0-19 år. (I vissa fall upp till 21 år). Enhetens uppdrag är att utreda barn och ungdomars behov av skydd, stöd och insatser.

Mottagningsenheten tar emot alla inkommande anmälningar och ansökningar gällande individ- och familjeomsorgen inklusive ansökningar om ekonomiskt bistånd. Enheten leds av en enhetschef och det finns sju socialsekreterare som ansvarar för att ta emot anmälningar och ansökningar som avser barn- och ungdomar.

Under 2013 inkom 1207 anmälningar om att barn misstänktes fara illa till mottagningsenheten. 736 (61 procent) av anmälningarna ledde till att utredning inleddes alternativt kopplades till redan pågående utredning. Genomsnittet för staden var 51 procent.²

Enheten för barn och ungdom består av en barn- och en ungdomsgrupp. Det finns en enhetschef, två biträdande enhetschefer och sammanlagt 22 socialsekreterare som ansvarar för utredning och uppföljning av insatser. Varje heltidsanställd

¹ Statistisk årsbok för Stockholm 2013 Ytterligare källhänvisningar återfinns i bilagd granskningsrapport.

² Paraplysystemet

utredande socialsekreterare ansvarar för 13-24 ärenden, vilket inkluderar både utrednings-, insats- och uppföljningsärenden. Därutöver tillkommer uppdrag som medhandläggare.

Socialtjänstinspektörernas sammanfattande analys

Granskningen av myndighetsutövningen inom den social barn- och ungdomsvården i Skärholmens stadsdelsförvaltning visar på vissa utvecklingsbehov vad gäller kvalitetsarbetet.

Förvaltningen har ett övergripande ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet enligt Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter SOSFS 2011:9. Ledningssystemet som antogs av stadsdelsnämnden i december 2012 är integrerat med stadens ILS-system och kvalitetsprogram. Utifrån det övergripande ledningssystemet har rutiner för kvalitetsarbetet tagits fram på enhetsnivå.

Enligt lagstiftningen ska en förhandsbedömning av inkomna anmälningar om barn som misstänks fara illa göras inom 14 dagar. Genomsnittstiden var 14 dagar för de granskade förhandsbedömningarna, men i 36 procent av dessa överskreds den lagstadgade tiden.

En stor andel av de anmälningar om barn som misstänks fara illa som inkommer till Skärholmens stadsdelsförvaltning handlar om våld. Förvaltningen har inrättat ett relationsvåldsteam som arbetar aktivt med vuxna som utsatts för våld i nära relation samt med våldsutövare. Barn som bevittnat eller utsatts för våld utreds inom barn och ungdomsenheten. Det är mycket angeläget att det finns tillgång till insatser som riktar sig direkt till dessa barn.

I nära 40 procent av utredningarna överstegs utredningstiden om fyra månader eller saknades beslut om förlängning av utredningstiden. Det är viktigt att den lagstadgade utredningstiden om fyra månader hålls och att beslut om förlängning av utredningstiden finns när så är nödvändigt.

Lagstiftningens bestämmelser om barnets rätt till relevant information och delaktighet ska framgå tydligt i utredningen. Endast i ett mindre antal av de granskade utredningarna fanns dokumenterat om barnet fått relevant information samt barnets inställning till utredning, planerade insatser och förslag till beslut. Detta behöver framgå tydligare i utredningarna.

Mottagningsenheten och Barn och ungdomsenheten strävar i hög grad efter att arbeta för barnets bästa och barnets rättigheter. Enkätsvaren från framförallt barn- och ungdomsgrupperna visar dock att det finns en allmän otillfredsställelse med nuvarande arbetssituation, som upplevs vara alltför pressande till följd av ökad ärendemängd och stor personalomsättning. Likaså framkommer behov av att utveckla samverkan mellan olika enheter inom förvaltningen.

För att främja en hög kvalitet i arbetet krävs tillgång till stabila rutiner, utvecklade kontaktnät, möjlighet att arbeta långsiktigt och utrymme att i utredningsarbetet ägna sig åt kvalificerad bearbetning och analys av insamlad information. Dessa frågor har uppmärksammats och ett arbete med att identifiera och vidta åtgärder kring problemen med hög personalomsättning och hög arbetsbelastning har påbörjats.

Bilaga

1. Granskning av sociala barn- och ungdomsvården vid Skärholmens stadsdelsförvaltning.